

[Arnth Jensen.]

ningsfriheden i vort folk. Som bekendt hedder det både i grundloven af 1915 og også i det her foreliggende forslag, at

„Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen.“

Denne bestemmelse er den grundvold, kan jeg sige, som de frie skoler udover landet og hjemmeundervisningen hidtil har hvilet på. Indtil nu tror jeg heller ikke man kan sige at der har været særlig grund til at ængstes for, at denne forældrenes frihed og ret til at bestemme over deres børns undervisning skulle blive antastet, men når der lovgives om en ny grundlov, må man gå ud fra, at den skal gælde i hvert fald et stykke fremover, og med den rivende udvikling, som folkeskolen har fået i de senere år med optagelse af mange nye fag, kan der efter min mening være grund til at nære nogen ængstelse for, at en mere rigoristisk fortolkning af bestemmelsen om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kan komme til at lægge hindringer i vejen netop både for de frie skoler og for hjemmeundervisningen. Kravene kan juridisk set stilles så stærkt op både økonomisk og på anden måde, at det vil være meget vanskeligt for de små kredse og de enkelte hjem at imødekomme dem.

Jeg ønsker derfor og henstiller det til overvejelse for det kommende udvalg — og jeg ved, at der der vil være mange venner af skole- og undervisningsfrihed —, at der i paragraffen i stedet for „hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen“ kommer til at stå: „hvad der almindeligvis kræves i folkeskolens elementære hovedfag“. Jeg mener nemlig, at dette er, hvad samfundet som sådant har krav på overfor hjemmene og børnene, medens yderligere krav om undervisning i andre fag må hvile på hjemmenes eget ansvar og hjemmenes egen bestemmelse.

Med hensyn til § 89 beklager jeg meget stærkt, at ændringen fra 45 til 40 pct. er sket. Der er under alle forhandlingerne, som er gået forud om den nye grundlov, både mand og mand imellem og her på rigsdagen og i pressen, atter og atter talt om visse sikringer og garantier. Jeg mener, at den

stærkeste sikring både for mindretal og for demokratiet som helhed er den, at man ikke uden videre på en eller anden stemningsbølge kan ændre landets forfatning, men at denne må være så stærkt forankret, at skal den ændres, så må der stå en folke mening og ikke enkelte partimeninge bagved. Dette synspunkt har givetvis også været begrundelsen for, at man satte de 45 pct. De vil almindeligvis betyde, at der skal over halvdelen af de stemmer, som kan ventes at blive afgivet, til for at ændre grundloven. Stemmeprocenten ved folkevalgene ligger jo på omkring ved 80 pct., og det vil altså med den nye bestemmelse om de 40 pct. sige, at man nu kun forlanger, at halvdelen af de vælgere, der plejer at stemme, skal stemme ja, for at en grundlov kan ændres. Med det nuværende vælgertal på rundt regnet 2½ million forlanger man altså nu 1 million jastemmer.

Ser vi nu på det politiske styrkeforhold ved sidste valg, vil man se, at det største parti, socialdemokratiet, sammen med det mindste parti — hvis man kunne tænke sig dem sammen, jeg tror det ikke, i hvert fald ikke i øjeblikket — kun mangler 100 000 stemmer i selv at kunne ordne en grundlovsændring, og hvis man tænker sig et samarbejde mellem socialdemokratiet og det radikale venstre, med hvem det jo før har haft et frugtbart samarbejde, vil man se, at de kun mangler 20 000 stemmer i at nå tallet. Det vil altså sige, at teoretisk set er der intet i vejen for, at to partier kan gennemføre en grundlovsændring, hvis det ikke lykkes de andre at få så mange nejstemmer frem, at de bliver flere og derved kan hindre det.

Jeg tror, at det er meget uheldigt, hvis man gennemfører denne ændring, og jeg er enig med den mand, der forleden dag sagde til mig, at det grundlovsforslag, som ligger på bordet nu, det ængster mig ikke, men jeg kan ikke nægte, sagde han, at jeg føler mig ængstelig for det næste grundlovsforslag. Jeg nærer den samme ængstelse. Jeg tror, det er meget uheldigt, hvis man gennemfører denne ændring. Mon ikke mange af dem, der i 1939 var stemt for det forslag, der dengang var fremme, netop i dag i deres stille sind takker forsynet for, at det gik, som det gik. Jeg vil længst muligt håbe på, at de 45 pct. igen bliver normen, og hvis der ikke i udvalget bliver stil-